

Harjavallan kaupungin valmiussuunnitelma

Yleinen osa

2025

Sisällys

1	Varautumisen perusteet	4
1.1	Varautumista koskeva lainsäädäntö ja muut ohjaavat selonteot.....	5
1.2	Häiriötilanteiden, poikkeusolojen ja valmiustilojen vaikutus toimintaan.....	5
1.3	Harjavallan kaupungin elintärkeitä ja kriittiset toiminnot sekä uhka-arviot	7
2	Harjavallan kaupungin varautuminen ja väestönsuojelu	9
2.1	Valmiussuunnittelu.....	9
2.2	Johtoryhmä	10
2.3	Toimialojen valmiussuunnittelu	11
2.3.1	Kunnan johto ja keskushallinto	11
2.3.2	Tekniset palvelut	12
2.3.3	Sivistystoimi	12
2.4	Viestintä	12
2.5	Väestönsuojat.....	13
2.6	Evakuointi ja suojaväistö.....	14
2.7	Vastaanottosuunnitelma	15
3	Yhteistoiminta	15
3.1	Satakunnan hyvinvointialue.....	16
4	Omatoiminen varautuminen	16
4.1	Asuinkiinteistöjen, virastojen, erilaisten laitosten pelastussuunnitelmat	16
4.2	Kuntalaisten omatoiminen varautuminen.....	17
4.3	Suurteollisuuspuiston turvallisuustiedote	17
5	Valmiussuunnitelman ylläpitäminen ja koulutus.....	18
5.1	Valmiussuunnitelmien julkisuus	18
5.2	Valmiussuunnitelman päivittäminen ja hyväksyminen.....	18
5.3	Koulutus ja harjoitukset.....	18
6	Lähteet	19

1 Varautumisen perusteet

Harjavallan kaupungin kokonaisturvallisuus muodostuu turvallisuusjohtamisesta, riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta, varautumisesta ja jatkuvuudenhallinnasta, organisaatioturvallisuudesta sekä paikallisesta turvallisuussuunnittelusta.

Kunnan varautumisella tarkoitetaan toimintaa, jolla varmistetaan kunnan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen normaalioloissa, normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Varautuminen edellyttää kunnalta sekä strategista päätöksentekoa ja suunnittelua että operatiivista toimintaa, harjoittelua, verkostojen ylläpitoa ja jatkuvaa kehittämistyötä.

Harjavallan kaupungin varautumista johtaa kaupunginjohtaja yhdessä kaupunginhallituksen kanssa. Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, koulutus ja valmiusharjoitukset. Varautuminen perustuu muun muassa valmiuslain (1552/2011), pelastuslain (379/2011) ja muun erityislainsäädännön varautumisvelvollisuuteen.

Harjavallan kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa kuvaa kaupungin varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin, kaupungin elintärkeät toiminnot sekä tunnistetut riskit ja uhat.

Kunnan kokonaisvarautuminen normaaliajan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin muodostuu Harjavallan kaupungin valmiussuunnitelman yleisen osan lisäksi muun muassa:

- kunnan eri toimialojen valmiussuunnitelmista,
- evakuointisuunnitelmasta,
- kunnan kiinteistökohtaisista turvallisuussuunnitelmista sekä
- Satakunnan hyvinvointialueen ja yhteistyöviranomaisten varautumis- ja valmiussuunnitelmista.

Harjavallan kaupungin valmiussuunnitelmia täydentävät yksityiskohtaiset toimintaohjeet, resursointi ja säännöllinen suunnitelmien mukaisten toimintojen harjoittelu. Varautumisessa otetaan huomioon myös ulkoistetut palvelut sekä yhteistyö elinkeinoelämän ja eri järjestöjen kanssa. Valmius- ja turvallisuussuunnitelmien laatimisvastuut sekä jatkuvuudenhallinta sisältyvät myös kaupungin tekemiin alihankinta- ja ostopalvelusopimuksiin erityisesti kaupungin määräysvallassa olevien yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Oleellisia ovat yritysten valmiussuunnitelmat, joiden toiminta perushuollon, teollisuustuotannon, energiahuollon ja infrastruktuurin alueilla on kunnan toimintojen kannalta merkittävää ja välttämätöntä.

Valmiussuunnittelulla luodaan sellaiset johtamisjärjestelmät ja toimintaperiaatteet, joilla Harjavallan kaupungin häiriötilanteiden aikainen johtoryhmä ja kaupungin toimialat ja yksiköt voivat toimia siten, että kaupungin elintärkeiden toimintojen ylläpito erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa tulee turvatuksi. Valmiussuunnitelman tarkoituksena on luoda toimintaedellytykset kunnan normaaliajan häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmälle ja muulle kunnan valmiusorganisaatiolle.

Valmiussuunnitelman yleinen osa on julkinen asiakirja ja toimii yleisenä informaatiovälineenä Harjavallan kaupungin varautumiseen liittyvissä perusasioissa. Valmiussuunnitelman muut osat ja liitteet on julkisuuslain (1999/621) perusteella julistettu salaisiksi.

1.1 Varautumista koskeva lainsäädäntö ja muut ohjaavat selonteot

Valmiussuunnitelman perustana ovat valmiuslaki 1552/2011, pelastuslaki 379/2011 sekä muu erityislainsäädäntö.

Myös ministeriöt, Lounais-Suomen aluehallintovirasto ja Satakunnan sekä Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset antavat ohjeita ja määräyksiä varautumisesta ja valmiussuunnittelusta.

Valmiussuunnitelmassa huomioidaan toimenpiteet, jotka valtioneuvoston periaatepäätöksessä Yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta (2025) on mainittu.

1.2 Häiriötilanteiden, poikkeusolojen ja valmiustilojen vaikutus toimintaan

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian (2025) mukaisesti turvallisuustilanteita ovat normaaliolot, häiriötilanteet ja poikkeusolot.

Normaaliolot ovat yleensä vallitseva, arkinen olotila, johon kuuluvat myös tavalliset häiriöt, tapaturmat, onnettomuudet, tulipalot tai satunnaiset sähkökatkot.

Häiriötilanne on uhka tai tapahtuma, joka vaarantaa yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja tai strategisia tehtäviä ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää. Häiriötilanne voi koskea esimerkiksi koko valtakuntaa tai olla alueellinen tai paikallinen.

Häiriötilanteille on yhteistä, että ne ovat yleensä odottamattomia, vaikuttavat voimakkaasti yhteisön toimintaan, etenevät nopeasti ja vaativat nopeaa toimintaa, aiheuttavat laajaa julkisuutta ja huonosti hoidettuina vahingoittavat organisaation mainetta. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi

- häiriöt veden-, sähkön- tai lämmönjakelussa,
- erilaiset vakavat onnettomuudet ja henkilövahingot kuten tulipalot, liikenneonnettomuudet, luonnonmullistukset, vaarallisten aineiden kuljetuksissa tapahtuvat ympäristövahingot, tartuntatauti-epidemiat, työtaturmat, väkivalta- ja kuolemantapaukset,
- ydinvoimalaitosonnettomuus,
- sähköisiin viestintä- ja tietojärjestelmiin liittyvät ongelmat,
- talouteen ja rahoitukseen liittyvät ongelmat,
- kontrolloimattomat ja suuria ihmismääriä käsittävät maahanmuutot,
- ilkivalta ja terrorismi tai
- muu negatiivinen julkisuus.

Häiriötilanteilla tarkoitetaan siis sellaisia tapahtumia, tilanteita ja olosuhteita, jotka edellyttävät tavanomaisesta poikkeavia toimenpiteitä ja toimivaltuuksia kaupungin operatiivisessa johtamisessa tai kaupungin palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa taikka muussa kaupungin toiminnassa. Edellä mainittuja häiriötilanteita voi esiintyä niin normaalioloissa kuin poikkeusoloissakin.

Poikkeusoloilla tarkoitetaan valmiuslain 1552/2011 mukaisesti yhteiskunnan tilaa, jossa on niin paljon tai niin vakavia häiriöitä tai uhkia, että on tarpeen mahdollistaa viranomaisten tavanomaisesta poikkeava toimivaltuuksien käyttö. Valmiuslaissa poikkeusoloiksi määritellään

- Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila,
- Suomeen kohdistuva huomattava aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, jonka vaikutusten torjuminen vaatii tämän lain mukaisten toimivaltuuksien välitöntä käyttöön ottamista,
- väestön toimeentuloon tai maan talouselämän perusteisiin kohdistuva erityisen vakava tapahtuma tai uhka, jonka seurauksena yhteiskunnan toimivuudelle välttämättömät toiminnot olennaisesti vaarantuvat,
- erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila, sekä vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt tartuntatauti.

Valmiustilanteet voidaan jaotella kolmeen luokkaan:

- *perusvalmius*, eli valmiustila, jota ylläpidetään normaalioloissa (tavanomaiset häiriö-, onnettomuus- ja vaaratilanteet hoidetaan perusvalmiudessa normaaleilla menettelytavoilla, joilla ei ole juurikaan vaikutusta esimerkiksi johtamis-, viestintä- tai henkilöstöjärjestelyihin),
- *tehostettu valmius*, eli valmiustila, jossa kohotetaan ennalta sovitulla menettelyillä valmiutta hallita uhkaava häiriö-, onnettomuus- tai vaaratilanne (tehostettu valmius vaikuttaa esimerkiksi johtamis-, viestintä- ja henkilöstöjärjestelyihin, joita hoidetaan tehostetusti ja usein myös keskitetysti, voidaan myös tehdä päätös tilanteen seuramisesta tehostetusti, jolloin tilanteen kehittymistä seurataan aktiivisesti ja etupainotteisesti, mutta päätöksellä ei vielä ole juurikaan vaikutuksia johtamis-, viestintä- ja henkilöstöjärjestelyihin)
- *täysvalmius*, jossa voidaan ottaa käyttöön kaikki mahdolliset lisäresurssit ja voimavarat (täysvalmiutta käytetään usein vain kaikista vakavimmissa poikkeusoloissa ja täysvalmiuden saavuttaminen edellyttää usein valmiuslain toimivaltuuksien käyttöönottoa).

1.3 Harjavallan kaupungin elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä uhka-arviot

Valtioneuvoston periaatepäätöksessä yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta (2025) yhteiskunnan elintärkeiksi toiminnoiksi on nimetty valtion johtaminen, kansainvälinen ja EU-toiminta, Suomen puolustuskyky, sisäisen turvallisuuden ylläpitäminen, talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden toimivuus, väestön toimintakyky ja palvelut sekä henkinen kriisinkestävyys.

Elintärkeät toiminnot valtakunnan tasolla:

- valtion johtaminen
- kansainvälinen ja EU-toiminta ja
- Suomen puolustuskyky.

Elintärkeät toiminnot kuntatasolla:

- Sisäinen turvallisuus käsittäen mm. pelastustoiminnan, hätäkeskustoiminnan, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen, ympäristövahinkojen torjunnan, laajamittaisen maahantulon hallinnan sekä väestön suojaamisen.
- Talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden toimivuus käsittäen mm. kuljetusten ja polttoainehuollon turvaamisen, voima-, vesi- ja jätevesihuollon turvaamisen, sähköisten tieto- ja viestijärjestelmien toiminnan varmistamisen sekä kyberturvallisuuden yhteistoimintamallin ylläpitäminen, varoitus- ja hälytysjärjestelmien rakentamisen ja ylläpidon tukemisen, elintarvikkeiden tuotannon ja jakelun turvaamisen, elintärkeän teollisuus- ja palvelutuotannon turvaamisen, asumisen ja rakentamisen turvaamisen, työvoiman saannin turvaamisen, ympäristön muutosten ja ilmastonmuutoksen havainnointi ja uhkien torjunta.
- Väestön toimintakyky ja palvelut käsittäen mm. toimeentuloturvan järjestämisen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen turvaamisen, varhaiskasvatuksen ja opetustoimen ylläpitämisen.
- Henkinen kriisinkestävyys käsittäen mm. kulttuuri-identiteetin vahvistamisen ja kulttuuriomaisuuden suojelun sekä hengellisten palveluiden turvaamisen.

Elintärkeät ja kriittiset toiminnot sekä uhka-arviot on kartoitettu Harjavallan kaupungin edustajien toimesta. Kansallinen riskiarvio (2023) ja sitä alueellisesti täydentävä Satakunnan alueellinen riskiarvio (2023) toimivat Harjavallan kaupungin varautumisen yhteisenä perustana, jota on täydennetty tarkemmalla paikallisella ja toimialat huomioivalla riskiarviolla.

Harjavallan kaupungin varautumisen riskiarviossa on tunnistettu muun muassa seuraaviin teemoihin liittyviä uhkia ja riskejä:

- suuronnettomuudet,
- uhkaukset tai välitön väkivallan uhka,
- tie- tai raideliikenneonnettomuus,
- kemikaalionnettomuus,
- terveyst- ja ympäristöuhat,
- energian tai veden jakeluun kohdistuvat uhat,
- taloudelliset uhat,
- laajamittainen maahantulo,
- tietoliikenteen vakava häiriö,
- sään ääri-ilmiöt.

Tärkeitä päämääriä Harjavallan kaupungin toimintojen jatkuvuuden kannalta ovat:

- nopea ja keskitetty päätöksenteko,
- elintärkeiden toimintojen häiriötön turvaaminen,
- vedenjakelun häiriöiden aiheuttamien riskien minimointi,
- sähkön ja lämmön toimittaminen,
- liikenteen häiriöiden aiheuttamien riskien minimointi,
- kaupungin tuottamien palveluiden jatkuvuus,
- väestön suojaaminen,
- hyvinvointialueen tuottamat sosiaali- ja terveydenhuolto ja
- koulutus.

Välttämättömiä turvattavia toimintoja ovat:

- sähkösaannin ja lämmönjakelun turvaaminen,
- viestintäyhteyksien järjestäminen,
- puhtaan juomaveden saannin turvaaminen,
- viemäriverkoston toimivuus,
- jätehuollon toimivuus,
- elintarvikkeiden ja polttoaineiden jakelu ja
- suojatilojen osoittaminen.

2 Harjavallan kaupungin varautuminen ja väestönsuojelu

2.1 Valmiussuunnittelu

Kuntien valmiussuunnittelun suunnitteluvaihtoehdot perustuvat valmiuslain 1552/2011 pykälään 12. Harjavallan kaupungin varautumista johtaa kaupunginjohtaja yhdessä kaupunginhallituksen kanssa. Harjavallan kaupungin hallintosäännössä on määritelty, että tekninen lautakunta vastaa yleisestä valmiussuunnittelusta, väestönsuojelusta ja poikkeusolojen järjestelyistä. Lisäksi toimialakohtaiset toimielimet vastaavat oman toimialansa valmiussuunnittelusta kunnassa.

2.2 Johtoryhmä

Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa Harjavallan kaupungin toimintaa johtaa kaupunginjohtaja ja hänen johtamansa häiriötilanteiden aikainen kaupungin johtoryhmä. Johtoryhmän kokoonpanoon kuuluvat:

- kaupunginjohtaja,
- hallintojohtaja,
- tekninen johtaja,
- sivistysjohtaja,
- talousjohtaja ja
- kaupungingeodeetti.

Periaate on, että normaaliolojen johtoryhmä muodostaa kokonaisuudessaan myös häiriötilanteiden johtoryhmän, jota täydennetään tilanteen edellyttämällä asiantuntijuudella. Tarvittaessa kaupunginjohtaja voi kutsua tai määrätä häiriötilanteiden aikaiseen johtoryhmään asiantuntijoita ja avustavaa henkilöstöä. Johtoryhmää täydennetään tarvittaessa esimerkiksi seuraavilla viranhaltijoilla:

- johtoryhmän sihteeri,
- hyvinvointipäällikkö,
- ruokahuolto- ja siivouspäällikkö,
- vesihuollon asiantuntija

sekä ulkopuolelta

- Satakunnan hyvinvointialueen nimeämät edustajat (sosiaali- ja terveydenhuolto, pelastustoimi)
- poliisin edustaja ja
- seurakunnan edustaja.

Häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kaupunginjohtaja ja häiriötilanteiden aikainen johtoryhmä vastaavat tilanteen edellyttämistä toimenpiteistä ja ohjaavat voimavaroja toimialueille ja yksiköihin vallitsevien tilanteiden ja vaatimusten mukaisesti.

Harjavallan kaupungin Hallintosäännön mukaisesti häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kaupunginjohtaja voi käyttää normaaliolojen hallintosäännössä määrätystä toimivallasta poikkeavaa toimivaltaa peruspalvelujen turvaamiseksi ja häiriötilanteen normalisoimiseksi silloin, kun asia koskee toimenpiteiden yhteensovittamista kaupungin toimialueiden ja yksiköiden kesken,

taloudellisten tai henkilöstövoimavarojen suuntaamista, viestintää tai muuta häiriötilanteen hoitamiseksi tarpeellista päätöstä tai toimenpidettä.

Kaupungin toimialojen ja yksiköiden tulee häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikaisessa toiminnassaan ottaa huomioon häiriötilanteeseen ja poikkeusoloihin liittyvät viranomaiset ja muut lakisääteiset organisaatiot ja toimielimet sekä näiden toimivalta ja tehtävät.

Eri toimialojen vastuuhenkilöiden tehtävänä on johtaa toimialaansa ja organisoida tehtävät toimialan valmiussuunnitelman mukaisesti. Kuntayhteistyö saattaa vaikuttaa johtoryhmän kokoonpanoon.

2.3 Toimialojen valmiussuunnittelu

Harjavallan kaupungin valmiussuunnitelman yleisen julkisen osan lisäksi valmiussuunnitelma sisältää myös toimialakohtaiset valmiussuunnitelmat, jotka eivät ole julkisia. Normaaliolojen häiriötilanteita ja poikkeusoloja varten on laadittu myös näitä täydentäviä ohjeita ja eri toimijoiden välisiä asiakirjoja. Toimintakorteissa ja ohjeissa määritellään toimintoja yksityiskohdaisemmin, jonka vuoksi nämä asiakirjat eivät ole julkisia.

2.3.1 Kunnan johto ja keskushallinto

Keskushallinnon valmiussuunnitelman tavoitteena on turvata häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa yleisen kunnallisen hallinnon tehtävät ja poikkeusolojen erityishallinnon tehtävät.

Kunnan johdon ja keskushallinnon vastuualueina ovat:

- kunnan operatiivinen johtaminen ja päätöksenteon turvaaminen,
- viestintä ja tiedotus,
- taloushallinnon kriittiset toiminnot,
- tietojärjestelmien ylläpito,
- henkilöstöhallinnon kriittiset toiminnot, henkilöstöressurssin varmistaminen ja siitä huolehtiminen sekä
- kuntalaisten omatoimisen varautumisen ohjaaminen ja neuvonta.

2.3.2 Tekniset palvelut

Teknisen palvelun valmiussuunnitelma vastaa osaltaan eri turvallisuustilanteissa kaupungin infrastruktuurin ja elinolosuhteiden turvaamisesta. Toimialan valmiussuunnittelusta vastaa tekninen lautakunta ja tekninen johtaja.

Teknisen palvelun vastuualueina ovat:

- energia-, sähkö- ja lämpöhuolto,
- vesihuolto,
- jätehuolto,
- katuverkosto,
- erikseen määriteltyjen kiinteistöjen käytettävyys ja turvallisuus,
- ruoka- ja siivoushuolto, sekä
- ympäristö- ja terveysturvonta.

2.3.3 Sivistystoimi

Sivistystoimen valmiussuunnittelun tavoitteena on turvata toimialan palveluiden toimintakyky ja perusrakenteet mahdollisimman kattavasti kuntalaisille eri turvallisuustilanteissa. Sivistystoimen valmiussuunnittelusta vastaa sivistysjohtaja. Sivistystoimen vastuulla ovat:

- perusopetus ja toisen asteen koulutus,
- varhaiskasvatus ja
- kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut.

2.4 Viestintä

Kriisiviestintää edellyttäviä tilanteita voivat olla esimerkiksi häiriöt veden- tai sähkönjake- lussa, suuronnettomuustilanteet, pandemiat, ympäristöongelmat tai niiden uhka.

Harjavallan kaupungin tiedotus erityistilanteissa perustuu normaaliolojen tiedotussuunnitelmaan ja viestintäohjeeseen. Kriisitilanteesta aiheutuu poikkeava mediatilanne, jossa normaalit viestinnän keinot eivät usein riitä. Tiedon tarpeen voimakkaan kasvun vuoksi on kiinnitettävä erityistä huomiota mahdollisimman tehokkaaseen, nopeaan ja oikea-aikaiseen viestintään ja varmistettava tiedotustapojen tehokas käyttö sekä tarvittavan henkilöstön varaaminen.

Kriisitilanteessa viestinnällä varmistetaan, että:

- estetään lisävahinkojen syntyminen,
- henkilöstö saa tiedon tapahtuneesta,
- joukkoviestimet pystyvät hoitamaan oman tehtävänsä,
- kunnan asukkaat saa totuudenmukaisen tilannekuvan ja tarvittavat toimintaohjeet,
- toimijoilla jää aikaa keskittyä kriisin hoitamiseen ja turvataan työrauha.

Kriisitilanteessa kaupunginjohtaja yhdessä hallintojohtajan ja toimialojen johtajien kanssa johtaa ja vastaa häiriötilanteiden ja poikkeusolojen tiedottamisesta kuntalaisille kunnan alueella. Vastuu tiedottamisesta on jaettu seuraavasti:

- kaupunginjohtaja - koko organisaatio keskitetysti
- hallintojohtaja - yleistiedottaminen
- toimialakohtainen johtaja - toimialakohtaisten palveluiden tiedottaminen.

Hallintojohtajan päätehtävänä on organisoida ja tukea muiden hallintokuntien tiedotusta ja avustaa onnettomuustilanteessa pelastustoiminnan johtajaa. Hallintojohtaja johtaa ja vastaa yhteistyössä kunnan johdon kanssa erityistilanteiden ja poikkeusolojen tiedottamisesta kuntalaisille kunnan alueella.

Onnettomuustilanteissa tiedotusvastuu kuuluu pelastustoimintaa johtavalle viranomaiselle (pelastuslaitos tai poliisi). Kaupungin tehtävänä on hyvässä yhteistyössä avustaa tiedottamisessa, jotta pelastusviranomainen voi keskittyä varsinaisen tilanteen hoitamiseen.

2.5 Väestönsuojat

Väestönsuojien ylläpidosta ja kunnostuksesta vastaa aina rakennuksen omistaja. Harjavallan kaupungin kiinteistöjen väestönsuojien ylläpidosta ja huollosta vastaa tekninen johtaja. Väestönsuoja tulee pitää sellaisessa kunnossa, että se voidaan ottaa käyttöön 72 tunnin kuluessa.

Suojaa tulee normaalioloissa käyttää siten, että se säilyy toimintakuntoisena. Väestönsuojiiin suojaudutaan viranomaisten käskystä. Väestönsuojaan tulee ottaa mukaan:

- ruokaa ja juomavettä kolmeksi vuorokaudeksi (72h) sekä ruokailuvälineet,
- mukava ja lämmin vaatetus, retkipatja, peitto tai makuupussi ja tyyny,
- henkilökohtaiset hygienia- ja peseytymisvälineet, sekä lääkkeet,
- taskulamppu, paristot, paperipyyhkeitä ja muovikasseja, sekä
- ajanvietettä kuten kirjoja, lehtiä, pelejä ja leluja.

2.6 Evakuointi ja suojaväistö

Evakuoinnilla tarkoitetaan viranomaisten johdolla tapahtuvaa väestön tai sen osan siirtämistä vaaran uhkaamalta alueelta turvallisemmalle alueelle. Evakuointi toteutetaan pelastusviranomaisen johdolla yhteistyössä poliisin sekä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa.

Evakuointi kunnasta tapahtuu kokoontumispaikkojen kautta edelleen ennalta määrättyyn sijoituspaikkaan. Kokoontumispaikkoja voidaan tarvittaessa yhdistää riippuen evakuoitavien henkilöiden määrästä.

Evakuoinnin järjestys:

1. asukkaat, joille ei kunnan toimesta voida osoittaa väestönsuojapaikkoja (pientaloasukkaat ja vastaavat)
2. kerrostaloasukkaat, joilla ei ole väestönsuojia
3. kaikki asukkaat, mikäli tilanne katsotaan niin uhkaavaksi, että koko väestö pitää evakuoida.

Laitokset ja vastaavat yksiköt huomioivat omissa turvallisuussuunnitelmissaan kohteensa evakuoinnin.

Pelastustoimella on vastuu pelastustoiminnan johtamisesta (Pelastuslaki 34 §), pelastustoiminnan suunnittelusta (Pelastuslaki 46 §) sekä väestönsuojelusuunnitelmien laatimisen johtamisesta sekä niiden yhteensovittamisesta (Pelastuslaki 65 §). Hyvinvointialueen pelastusviranomaisen tai sisäministeriön pelastusviranomaisen voi toimeenpanna suojaväistön (Pelastuslaki 36 §).

Suojaväistöllä tarkoitetaan ihmisten ja omaisuuden kiireellistä evakuointia, joka tapahtuu pelastusviranomaisen määräyksestä tulipalon tai muun onnettomuuden tai niiden välittömän uhan vuoksi. Suojaväistö toteutetaan normaalioloissa pelastuslain mukaisin toimivaltuuksin.

2.7 Vastaanottosuunnitelma

Kunnan on tarvittaessa otettava vastaan väestöä ja osoittaa heille sijoituspaikat. Vastaanotto-kapasiteetti on sisäministeriön ohjeen mukaisesti tietty prosenttiosuus kunnan vakinaisesta asukasmäärästä. Evakuoitujen vastaanotto tapahtuu edelleen sijoitettavaksi kunnassa ennalta määrättyyn paikkaan. Vastaanottokeskuksesta (evakuointikeskus) väestö ohjataan majoitus-paikkoihin erillisen suunnitelman mukaisesti.

3 Yhteistoiminta

Valmiussuunnitelmassa kuvatut toiminnot vaativat yhteistoimintaa Harjavallan kaupungin kaikkien toimialueiden, viranomaisten, lähikuntien ja monien muiden toimijoiden kesken. Yhteistoiminnassa osalliset pyrkivät kukin omassa toiminnassaan kaikille yhteiseen päämäärään, mutta sen saavuttamiseksi ei ole yhteistä toimivaltaista johtoa. Yhteistyötahoja joiden kanssa Harjavallan kaupungilla on oleellinen tarve yhteistoimintaan ovat muun muassa:

- Satakunnan hyvinvointialue,
- poliisi,
- puolustusvoimat,
- Lounais-Suomen Aluehallintovirasto,
- Satakunnan ja Varsinais-Suomen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset,
- naapurikunnat,
- tie- ja ratahallintoviranomaiset,
- oppilaitokset,
- kolmannen sektorin toimijoista esimerkiksi Harjavallan seurakunta ja Suomen Punainen Risti sekä
- elinkeinoelämän suuret paikalliset toimijat.

Harjavallan kaupungin toimialakohtaisissa valmiussuunnitelmissa ja liitteissä kuvataan eri aloittain yksityiskohtaisesti yhteistyötahot, -tarve, -muodot ja yhteyshenkilöt.

3.1 Satakunnan hyvinvointialue

Kokonaisturvallisuuden yhteisen päämäärän näkökulmasta tarkasteltuna hyvinvointialueet vastaavat nykyään toimialojensa osalta merkittävästä osasta yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja sekä tähän liittyen osaltaan myös kuntien varautumisesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden ja pelastuslaitoksen toiminnan järjestämistä kuuluu Harjavallan kaupungin alueella Satakunnan hyvinvointialueelle.

Hyvinvointialueen sisällä toimivien viranomaisten varautumista ohjaa toimialakohtainen lainsäädäntö. Lain hyvinvointialueesta (611/2021) lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja varautumista ohjaa Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021 51§) ja pelastustoimen toimialaa ohjaa Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021). Hyvinvointialueen on huolehdittava osaltaan varautumistoimenpiteiden yhteensovittamisesta alueensa kuntien ja muiden viranomaisten kanssa.

4 Omatoiminen varautuminen

Omatoiminen varautuminen tarkoittaa kotitalouksien ja yksittäisten henkilöiden, asuinyhteisöjen ja perheiden varautumista tilanteisiin, joissa normaali arki häiriintyy. Se sisältää kuitenkin myös asuintalojen, virastojen, laitosten sekä teollisuus- ja liikeyritysten varautumisjärjestelyt.

4.1 Asuinkiinteistöjen, virastojen, erilaisten laitosten pelastussuunnitelmat

Pelastuslain mukaan rakennuksen omistajan ja haltijan, sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä, varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa, varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät ja ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi. Kohteisiin on laadittava pelastussuunnitelmat.

Valtioneuvoston asetuksessa pelastustoimesta 407/2011 mukaan pelastussuunnitelma on laadittava asuinrakennuksiin tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla oleviin rakennusryhmiin, joissa on yhteensä vähintään kolme asuinhuoneistoa.

Pelastussuunnitelma on laadittava Valtioneuvoston asetuksen pelastustoimesta 407/2011 1 §:n 1 momentin mukaan kohdissa 2-15 tarkoitettuihin palotarkastuskohteisiin.

4.2 Kuntalaisten omatoiminen varautuminen

Kuntalaisten omatoiminen varautuminen parantaa koko kunnan häiriönsieto- ja toipumiskykyä. Harjavallan kaupungin Hyvinvointiohjelma on yksi kolmesta kaupunkistrategiaan liittyvästä ohjelmasta. Sen yhtenä painopisteenä on turvallisuus ja viihtyisyys, jonka puitteissa tavoitteena on, että kunta järjestää turvallisuuteen liittyviä koulutuksia asukkaille.

Suomi.fi -palvelussa on saatavilla kotitalouksille suunnattu uusi Häiriö- ja kriisitilanteisiin varautuminen -opas osoitteessa www.suomi.fi/oppaat/varautuminen. Kotitalouksien 72 tunnin varautumissuosituksen ympärille on rakennettu myös oma koulutusjärjestelmä. Kotitalouksien varautumisen ja 72 tuntia -varautumissuosituksen taustalla on laaja verkosto viranomaisia ja järjestöjä. Teemaan liittyvän koulutusjärjestelmän ja materiaalit on luonut Huoltovarmuusorganisaatioon kuuluva Kotitalouksien omatoimisen varautumisen järjestötoimikunta, jonka työtä koordinoi Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö. Materiaali on saatavissa osoitteessa <https://72tuntia.fi/>.

4.3 Suurteollisuuspuiston turvallisuustiedote

Suurteollisuuspuiston turvallisuustiedotteen tavoitteena on jakaa tietoa ja opastaa lähiseudun asukkaita toimimaan oikein mahdollisessa vaaratilanteessa. Tiedote löytyy Harjavallan Suurteollisuuspuiston verkkosivuilta osoitteesta www.suurteollisuuspuisto.com.

Suurteollisuuspuistossa on varauduttu vaara- ja onnettomuustilanteisiin, koska niiden mahdollisuutta ei voida täysin sulkea pois. Satakunnan Hyvinvointialueen pelastuslaitos on varautunut ulkoisen pelastussuunnitelman ja Suurteollisuuspuiston yritykset sisäisen pelastussuunnitelman avulla onnettomuuksiin, joita voisi tapahtua kemikaalien valmistuksessa, varastoinnissa tai kuljetuksissa. Suunnitelmat sisältävät toimintaohjeet ihmisten ja ympäristön suojelemiseksi.

5 Valmiussuunnitelman ylläpitäminen ja koulutus

5.1 Valmiussuunnitelmien julkisuus

Harjavallan kaupungin valmiussuunnitelman valmistelun ja päivitysten yhteydessä tulee kiinnittää huomiota asiakirjojen julkisuutta ja tietoturvallisuutta koskeviin säännöksiin ja niiden noudattamiseen. Suunnitelmia laadittaessa on niissä käsiteltävien asioiden julkisuus määritelty jo suunnittelun alkuvaiheessa.

5.2 Valmiussuunnitelman päivittäminen ja hyväksyminen

Kaupungin toimialat ja yksiköt laativat ja päivittävät valmiussuunnitelmansa kaupungin keskushallinnon antamien ohjeiden mukaisesti. Valmiussuunnitelman hyväksyy kaupunginhallitus. Valmiussuunnitelmat tarkastetaan ja tuodaan toimivaltaisen toimielimen käsiteltäväksi vähintään kerran Harjavallan kaupunginvaltuuston toimikauden aikana ja aina, kun kaupungin toimintaympäristössä tapahtuu olennaisia muutoksia, joilla on vaikutuksia kaupungin kokonaisvaurautumiseen tai toimintavalmiuteen. Hyväksytyjen muutosten viemisestä suunnitelmiin ja suunnitelmien muusta ylläpitämisestä vastaa valmiussuunnittelun vastuuhenkilöt.

Hyväksyessään valmiussuunnitelmia kaupunginhallitus valvoo, että toimialueille kuuluvat valmiussuunnittelutehtävät ovat tulleet asianmukaisesti ja oikea-aikaisesti hoidetuksi. Valmiussuunnittelun perusteena olevat riski- ja uhka-analyytit tarkistetaan kaupungin riskienhallinta-ohjeen mukaisesti.

5.3 Koulutus ja harjoitukset

Koulutusten ja harjoitusten tavoitteena on luoda Harjavallan kaupungille sellainen jatkuva valmius, että kunta pystyy hoitamaan sille määrätyt tehtävät ja ovat kykeneviä häiriö- tai poikkeustilanteiden vaatimaan yhteistoimintaan kaikilla eri organisaatioiden tasolla.

Kukin toimialue ottaa koulutussuunnitelmassaan huomioon myös häiriötilanteiden ja poikkeusolojen tilanteiden valmiuden, varautumisen ja valmiussuunnittelun edellyttämän koulutuksen sekä säännöllisen suunnitelmien mukaisten toimintojen harjoittelun.

6 Lähteet

Valmiuslaki

Pelastuslaki

muu erityislainsäädäntö

Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2025

Kansallinen riskinarvio 2023

Alueellinen riskinarvio 2023

Evakuointien suunnittelu- ja toimeenpano-ohje (Sisäministeriö 2024)

Kokonaisturvallisuuden sanasto (Sanastokeskus 2017)